

Podsumowanie Okrągłego Stołu: Kwartalnik transformacji przemysłowej 2/2026 – nowy impuls dla czystych inwestycji

Podsumowanie prezentacji:

- **Wystąpienie wprowadzające**

Agnieszka Durlik, Członkini Zarządu, Krajowa Izba Gospodarcza

W wystąpieniu otwierającym zwrócono uwagę na rolę współpracy pomiędzy administracją, przedsiębiorstwami i organizacjami gospodarczymi w procesie transformacji przemysłowej. Podkreślono, że skuteczne prowadzenie tego procesu wymaga długoterminowej polityki, stabilnego otoczenia regulacyjnego oraz stałego dialogu z przedstawicielami przemysłu.

- **Prezentacja 1: Podsumowanie monitoringu: Gdzie jesteśmy w II kwartale 2026 roku i jakie powinny być priorytety na kolejne kwartały?**

Maciej Lipiński, analityk ds. polityki energetyczno-klimatycznej oraz Halina Jagielska, młodsza analityczka ds. klimatu i energii, Instytut Reform

Prezentacja dotyczyła drugiego wydania kwartalnego monitoringu polityki przemysłowej realizowanego w ramach Paktu dla Polskiego Przemysłu. Omówiono postępy i bariery w obszarach strategii przemysłowej, finansowania transformacji, regulacji oraz dialogu z przemysłem.

- **Prezentacja 2: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki: Działanie 05.01 STEP Strategic Technologies for Europe Platform**

Gabriela Pawlak-Iwańska, Grzegorz Kozioł, Dział Komercjalizacji, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Prezentacja poświęcona była inicjatywie STEP (Strategic Technologies for Europe Platform) realizowanej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Omówiono zasady uczestnictwa w konkursach, warunki aplikowania dla przedsiębiorstw i konsorcjów, proces oceny wniosków oraz zakres wsparcia dla projektów z obszaru czystych technologii oraz biotechnologii. Przedstawiono również aktualne nabory, limity dofinansowania oraz priorytetowe obszary technologiczne objęte wsparciem

- **Prezentacja 3: Huta Częstochowa jako przykład transformacji przemysłu stalowego**

Adrian Sienicki, Prezes Zarządu, Huta Częstochowa

Prezentacja dotyczyła wznowienia produkcji w Hucie Częstochowa, obejmując historię ponownego uruchomienia zakładu, kluczowe czynniki sukcesu oraz perspektywy rozwoju. Przedstawiono również głównych odbiorców produktów po restarcie produkcji, doświadczenia związane z dekarbonizacją procesów produkcyjnych oraz rolę finansowania obrotowego z Agencji Rozwoju Przemysłu we wspieraniu działalności i rozwoju przedsiębiorstwa.

- Prezentacja 4: **Wnioski z raportu „Opłata mocowa wspierająca elastyczność”**
Marta Anczewska, kierowniczka ds. polityki energetycznej, Instytut Reform
Komentarz: *Piotr Kardaś, Sekretarz Generalny, Związek Pracodawców Polskie Szkło*
Ryszard Maciejak, szef pionu elektroenergetyki zakładu Mondi Świecie, reprezentant Stowarzyszenia Papierników Polskich

Prezentacja poświęcona była wnioskowi z raportu „Opłata mocowa wspierająca elastyczność”, przygotowanego przez Instytut Reform. Przedstawiono analizę wpływu obecnego mechanizmu naliczania opłaty mocowej na możliwości elektryfikacji i zwiększania elastyczności odbiorców przemysłowych, wskazując, że obowiązujące rozwiązania nie sprzyjają efektywnemu wykorzystaniu energii z odnawialnych źródeł ani inwestycjom w magazyny energii. Zaprezentowano również propozycje zmian obejmujące m.in. dostosowanie godzin naliczania opłaty do rzeczywistych okresów szczytowego obciążenia systemu, modyfikację mechanizmu ulg oraz wykorzystanie doświadczeń innych państw europejskich.

W komentarzach przedstawiciele przemysłu - Związku Pracodawców Polskie Szkło oraz Stowarzyszenia Papierników Polskich - odnieśli się do praktycznych konsekwencji obecnych regulacji dla przedsiębiorstw energochłonnych. Podkreślili potrzebę stworzenia bardziej przewidywalnych i elastycznych mechanizmów rynku energii, które wspierałyby inwestycje w elektryfikację procesów przemysłowych, zwiększały konkurencyjność przedsiębiorstw oraz odpowiadały na zmieniające się potrzeby krajowego systemu elektroenergetycznego.

Podsumowanie dyskusji:

Celem spotkania była prezentacja drugiego przeprowadzonego przez Instytut Reform, monitoringu transformacji przemysłowej realizowanego w ramach Paktu dla Polskiego Przemysłu (za II. kwartał 2026 roku) oraz dyskusja o wyzwaniach związanych z dekarbonizacją przemysłu energochłonnego w Polsce.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele think tanków, sektora prywatnego, administracji publicznej oraz organizacji branżowych związanych z transformacją energetyczną i przemysłową.

Perspektywy kluczowych interesariuszy:

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju:

- Przedstawiono możliwości finansowania inwestycji w ramach programu STEP, podkreślając jego znaczenie dla rozwoju strategicznych technologii w Europie, w szczególności technologii cyfrowych, czystych i zasobooszczędnych oraz biotechnologii.
- Zwrócono uwagę na wysokie wymagania jakościowe stawiane projektom oraz zachęcano przedsiębiorców do korzystania z dostępnych instrumentów wsparcia, wskazując na potrzebę dobrego przygotowania projektów już na etapie aplikowania.

Sektor przemysłowy i biznes – Krajowa Izba Gospodarcza, Huta Częstochowa, Związek Pracodawców Polskie Szkło, Mondi Świecie:

- Przedstawiciel Huty Częstochowa wskazał, że skuteczne wznowienie działalności przemysłowej wymaga nie tylko dostępu do finansowania, ale również odbudowy rynku odbiorców oraz zapewnienia stabilnych warunków do prowadzenia inwestycji i rozwoju przedsiębiorstwa. Kluczowe znaczenie dla powodzenia projektu miało zapewnienie finansowania obrotowego, odbudowa relacji z odbiorcami oraz dywersyfikacja rynków zbytu, obejmujących m.in. sektor energetyki wiatrowej i przemysł obronny.
- Przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujących przemysł energochłonny zwracali uwagę, że obecny sposób naliczania opłaty mocowej nie tworzy zachęt do zwiększania elastyczności zużycia energii ani inwestowania w magazyny energii. Podkreślono potrzebę stabilnych, przewidywalnych regulacji umożliwiających planowanie inwestycji oraz poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw.
- W dyskusji wskazywano również na potrzebę zwiększenia dostępności instrumentów finansowych wspierających transformację przemysłową oraz zapewnienia długoterminowej przewidywalności polityki państwa.
- Przedstawicielka Krajowej Izby Gospodarczej podkreśliła znaczenie prowadzenia długoterminowej polityki przemysłowej oraz zapewnienia przedsiębiorstwom stabilnego otoczenia regulacyjnego. Zwrócono uwagę, że niepewność dotycząca kierunku zmian ogranicza skłonność przedsiębiorstw do podejmowania inwestycji transformacyjnych.
- Wskazano również na konieczność wzmacniania konkurencyjności europejskiego przemysłu poprzez zapewnienie równych warunków konkurencji wobec producentów spoza UE oraz rozwój infrastruktury energetycznej umożliwiającej dalszą elektryfikację przemysłu.

Organizacje społeczne (NGO) – Instytut Reform:

- Podkreślono, że skuteczna transformacja przemysłu wymaga spójnego połączenia polityki przemysłowej, finansowania i regulacji, dzięki czemu przedsiębiorstwa będą mogły podejmować długoterminowe decyzje inwestycyjne z większą pewnością.
- Wskazano, że zapowiadany pakiet wsparcia inwestycji przemysłowych oraz wdrożenie ram CISAF mogą stać się istotnym impulsem dla transformacji

przemysłu, jednak wymagają szybkiej operacjonalizacji i powiązania z przygotowywaną strategią przemysłową oraz pozostałymi dokumentami strategicznymi państwa.

- Zwrócono uwagę, że odpowiednie dostosowanie opłaty mocowej mogłoby zwiększyć opłacalność inwestycji w elastyczność energetyczną oraz lepiej wykorzystać potencjał odnawialnych źródeł energii.

Główne tematy dyskusji:

Blok tematyczny 1: Polityka przemysłowa i otoczenie regulacyjne

Dyskusja koncentrowała się na potrzebie stworzenia spójnej polityki przemysłowej, która integrowałaby działania w obszarze strategii, regulacji oraz strategicznego finansowania transformacji. Uczestnicy zwracali uwagę na konieczność szybkiego przyjęcia kluczowych dokumentów strategicznych oraz lepszej koordynacji polityki przemysłowej, energetycznej i klimatycznej. Podkreślano, że brak przewidywalnego otoczenia regulacyjnego utrudnia przedsiębiorstwom podejmowanie decyzji inwestycyjnych, zwłaszcza w przypadku projektów wymagających wieloletniego planowania. Wskazano również na potrzebę prowadzenia bardziej systematycznego dialogu pomiędzy administracją publiczną a przedstawicielami przemysłu podczas projektowania nowych regulacji.

Blok tematyczny 2: Finansowanie transformacji przemysłowej i wsparcie dla nowych inwestycji

Drugim istotnym wątkiem były dostępne instrumenty finansowania oraz ich znaczenie dla realizacji inwestycji transformacyjnych. Omówiono możliwości oferowane przez program STEP oraz praktyczne doświadczenia przedsiębiorstw korzystających z krajowych instrumentów wsparcia, w tym finansowania obrotowego Agencji Rozwoju Przemysłu. Uczestnicy podkreślali, że dostęp do kapitału pozostaje jednym z podstawowych warunków realizacji projektów modernizacyjnych, jednak równie ważne jest zapewnienie stabilnych zasad funkcjonowania programów wsparcia oraz odpowiedniego dostosowania ich do potrzeb dużych inwestycji przemysłowych. W dyskusji zwrócono również uwagę na konieczność lepszego wykorzystania środków europejskich przeznaczonych na rozwój strategicznych technologii. W ramach monitoringu wydarzeń z II kwartału 2026 r. analitycy Instytutu Reform wskazali na rosnące znaczenie krajowych instrumentów wspierających transformację przemysłową. Szczególną uwagę zwrócono na projekt ustawy dotyczącej wsparcia inwestycji opartych na technologiach neutralnych emisyjnie, która ma umożliwić finansowanie zarówno budowy nowych zakładów, jak i rozwoju technologicznego przedsiębiorstw, poprzez budżet instrumentu określony jako 5 mld złotych, z perspektywą czasową kolejnych 10 lat. Podkreślono, że instrument ten może stać się jednym z kluczowych elementów krajowego systemu pomocy publicznej dla przemysłu, uzupełniając dostępne środki europejskie i wspierając realizację inwestycji dekarbonizacyjnych w perspektywie kolejnych lat.

Blok tematyczny 3: Konkurencyjność przemysłu w warunkach transformacji energetycznej

Dyskusja koncentrowała się na wpływie obecnych mechanizmów rynku energii na możliwości transformacji przedsiębiorstw energochłonnych. W nawiązaniu do raportu Instytutu Reform przedstawiciele Związku Pracodawców Polskie Szkło oraz Stowarzyszenia Papierników Polskich zwracali uwagę, że obecny sposób naliczania opłaty mocy nie tworzy wystarczających zachęt do zwiększania elastyczności odbiorców ani do inwestowania w elektryfikację procesów przemysłowych czy magazyny energii. Podkreślono, że odpowiednio zaprojektowane instrumenty regulacyjne powinny wspierać wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł, ograniczać koszty transformacji oraz zwiększać konkurencyjność przedsiębiorstw energochłonnych, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa krajowego systemu elektroenergetycznego.

Bariery:

Bariery prawne

- brak kompleksowej strategii przemysłowej oraz długoterminowej przewidywalności polityki państwa,
- opóźnienia we wdrażaniu nowych instrumentów wsparcia i regulacji.

Bariery technologiczne

- wysokie wymagania techniczne związane z modernizacją zakładów przemysłowych,
- ograniczona skala wdrożeń nowych technologii zwiększających elastyczność energetyczną przedsiębiorstw.

Bariery finansowe

- wysokie koszty inwestycji transformacyjnych,
- trudności w zapewnieniu finansowania dla projektów o dużej skali,
- potrzeba stabilnych i przewidywalnych instrumentów wsparcia publicznego.

Najważniejsze rekomendacje

Dla administracji publicznej

- Przyspieszyć przyjęcie kompleksowej strategii przemysłowej oraz zapewnić większą spójność pomiędzy polityką przemysłową, energetyczną i klimatyczną, tak aby przedsiębiorstwa mogły planować inwestycje w dłuższej perspektywie,
- Sprawnie wdrożyć krajowe instrumenty wsparcia dla inwestycji opartych na technologiach neutralnych emisyjnie, w tym rozwiązania wynikające z nowych

- ram pomocy publicznej (CISAF), oraz zapewnić ich komplementarność z programami europejskimi, takimi jak STEP,
- Przeanalizować zasady naliczania opłaty mocowej, tak aby mechanizm ten lepiej wspierał elektryfikację procesów przemysłowych, wykorzystanie magazynów energii oraz zwiększanie elastyczności odbiorców energii,
- Zapewnić przedsiębiorstwom stabilne i przewidywalne otoczenie regulacyjne, umożliwiające podejmowanie wieloletnich decyzji inwestycyjnych.

Dla sektora prywatnego

- Aktywnie wykorzystywać dostępne krajowe i europejskie instrumenty finansowania, w szczególności program STEP, do realizacji projektów związanych z transformacją technologiczną i dekarbonizacją,
- Rozwijać inwestycje zwiększające elastyczność zużycia energii, w tym elektryfikację procesów produkcyjnych, magazyny energii oraz rozwiązania umożliwiające efektywniejsze wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł,
- Kontynuować współpracę z administracją oraz organizacjami branżowymi, przekazując doświadczenia z wdrażania projektów transformacyjnych i identyfikując bariery regulacyjne wymagające zmian.

Dla organizacji branżowych i środowiska eksperckiego

- Kontynuować dialog z administracją publiczną w zakresie projektowanych regulacji rynku energii oraz instrumentów wsparcia dla przemysłu energochłonnego.
- Upowszechniać dobre praktyki oraz analizy dotyczące wpływu regulacji energetycznych na konkurencyjność przemysłu, wspierając wypracowanie rozwiązań odpowiadających potrzebom przedsiębiorstw.

Wnioski końcowe

Spotkanie pokazało, że w ostatnich miesiącach pojawiły się istotne impulsy wspierające transformację przemysłową w postaci zapowiedzi nowych instrumentów finansowania inwestycji i zapowiedzi zmian regulacyjnych. Jednocześnie uczestnicy zgodnie podkreślali, że ich faktyczna skuteczność będzie zależeć od stworzenia spójnych i przewidywalnych ram polityki przemysłowej, które pozwolą przedsiębiorstwom planować wieloletnie inwestycje oraz ograniczą niepewność regulacyjną.

Uczestnicy zwracali również uwagę, że skuteczna transformacja wymaga równoczesnego rozwoju instrumentów finansowych, odpowiedniego dostosowania regulacji rynku energii oraz utrzymania stałego dialogu pomiędzy administracją, instytucjami finansującymi i przedstawicielami przemysłu. W najbliższych miesiącach kluczowe będzie sprawne wdrożenie zapowiadanych mechanizmów wsparcia oraz stworzenie warunków sprzyjających realizacji inwestycji zwiększających konkurencyjność i dekarbonizację polskiego przemysłu.